

moj novi minimulti

Konac školskoga ljeta!

2. stran

Naša voda

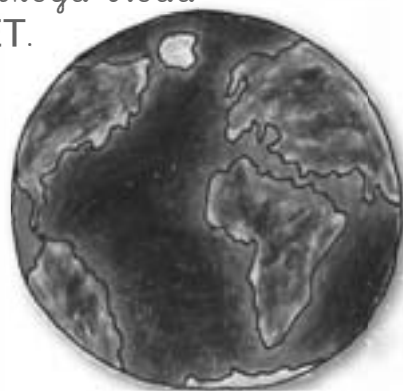
Kad su prvi astronauti pogledali iz svemirskoga broda najzad na zemlju, su vidili **PLAVI PLANET**.

Zač/Zašto je to tako?

Najveći dio naše zemlje je voda, i to 1 384 000 000 km³. To je puno!

Smimo mi ljudi potrošiti svu vodu zemlje?

Odgovor će ti dati slijedeći pokus:

Ti tribaš: kantu (10l), pehar (0,25l), štamperl (0,02l)

Napuni u jednu kantu 10l vode. Predstavi si, da je ova vodom napunjena kanta sva voda zemlje.

Nagrabi iz kante jedan pehar vode. Ovo je slatka voda naše zemlje. Voda ka/koja je ostala u kanti je slana voda morja.

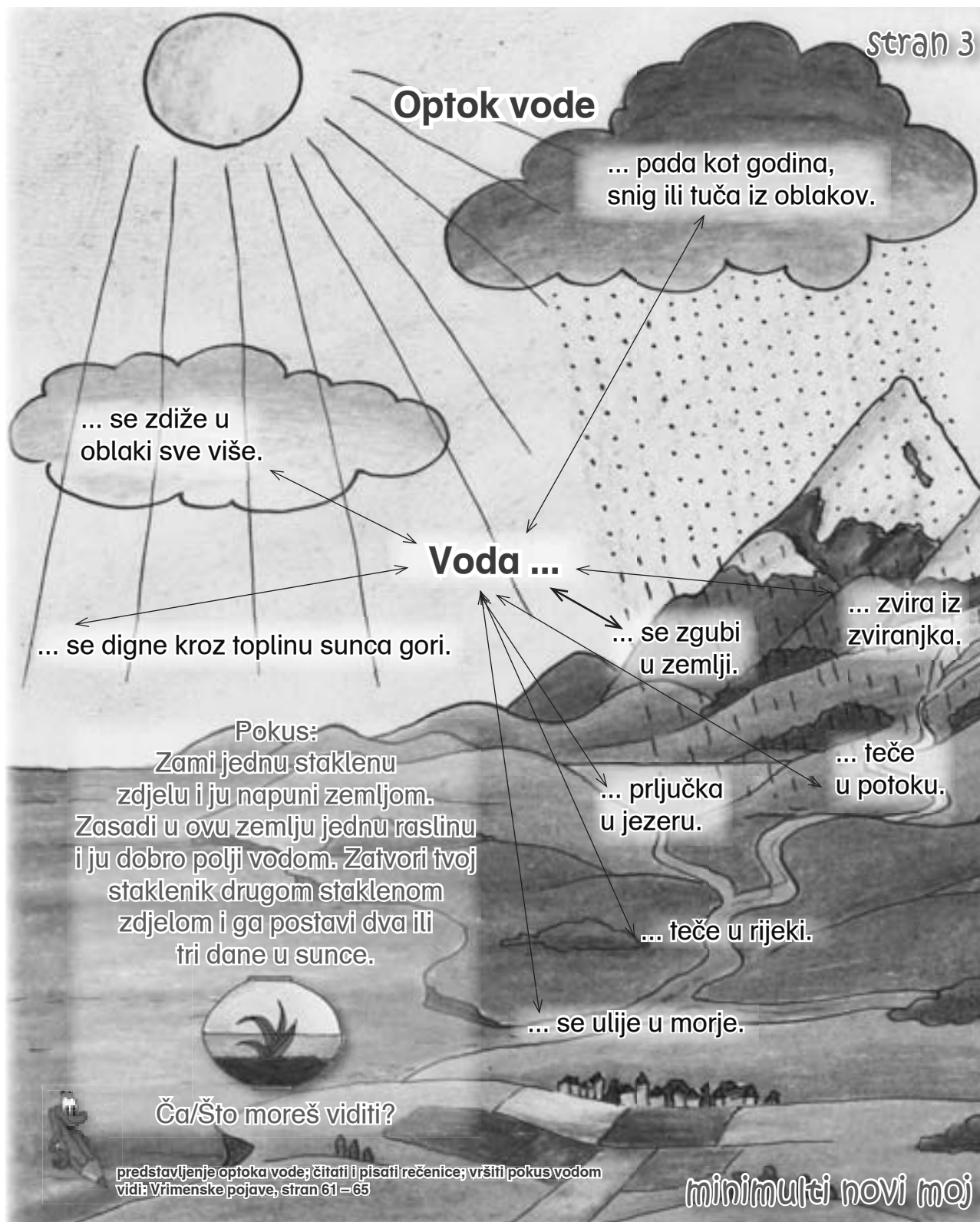
Nagrabi iz pehara mali „štamperl“ vode. Samo ov mali dio vode moremo upotrijebiti za...

Voda, ka/koja je ostala u peharu, je voda naših potokov, rijekov i jezer. Ada, ne troši zaman vodu! Voda je dragocjena!

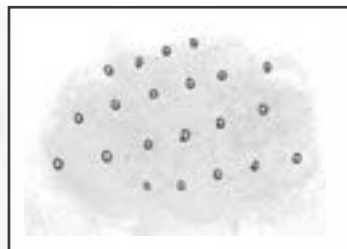
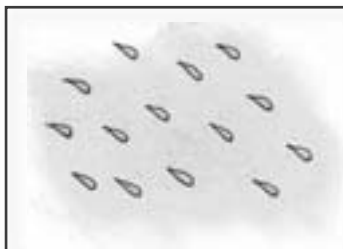

Optok vode

Išći sloge!

Pogledaj sliku, išći sloge i pođarđaj slog istom đarbom!
Izriđi slike i zalipi je u pisanku. Napiši odgovarajuću rič sliki!

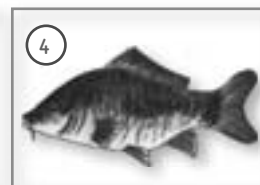
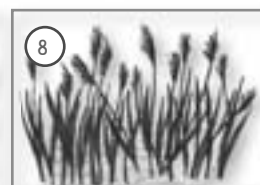
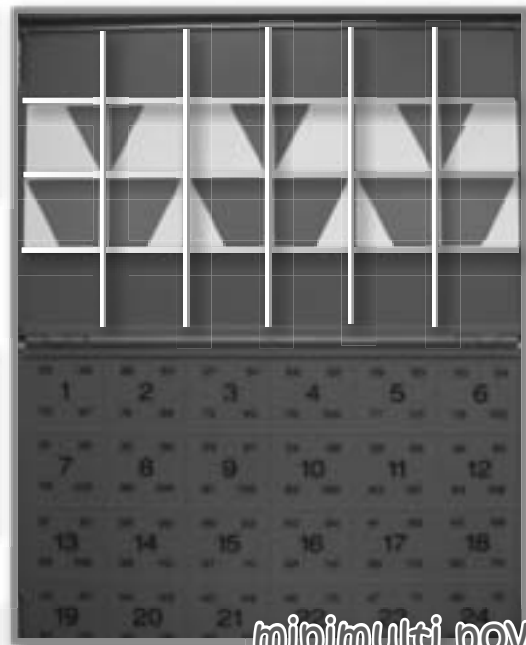
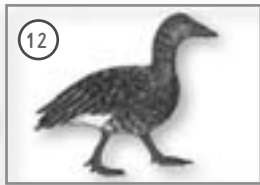

go-		-di-		tu-
-čđ	ob-		-lak	ri-
-je-		-ra-		-ze-
	je-		zvi-	-na
-njak		-ka		-ro-

godina, oblak, tuča, rijeđka, zviranjak, jezero

Nacionalni park Niuзалjsko jezero – Zajezerje

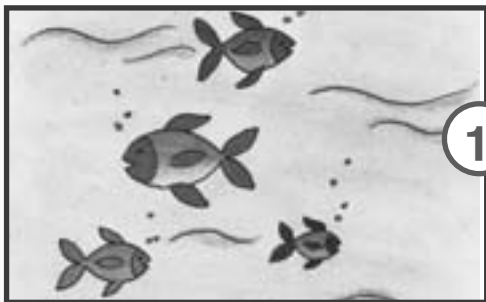
Zami si veliki **LÜK** sistem, ali hasnuj samo 12 pločic (1-12). Zami si prvu pločicu, išči sliki pravo ime i vrzi pločicu na odgovarajući broj!

			
Niuзалjsko jezero - 18	plivati - 9	divlja raca - 10	gusinje jaje - 14
žličarka - 7	srebrna čaplja - 11	gola/golja/roda - 8	šaran - 8
			
Niuзалjsko jezero - 15	lokva - 13	pašnjaki - 17	sulicom/rogozom zarašćen areal - 13
Željezo - 11	gola/golja/roda - 12	riba - 18	pastir - 7
			
svinja - 12	klizati se - 16		
velika droplja - 9	divlja raca - 10		
			
lokve - 14	krava - 15		
ptica - 16	divlja guska - 18		

minimulti novi moj

Živine u vodi

Vježbaj, gledaj, piši i poveži: jednina i množina!

1

Raca pluje u vodi.

Rac___ pluj___ u vodi.

2

Žaba krekeće u vodi.

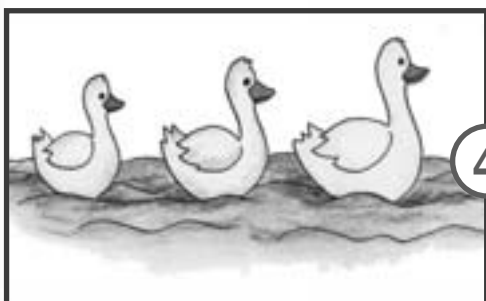
Žab___ krekeć___ u vodi.

3

Riba pluje u vodi.

Rib___ pluj___ u vodi.

4

Libela leti prik vode.

Libel___ let___ prik vode.

Race pluju u vodi

Izmisli si jedan drugi konac i napiši ga u pisanku!

Jedna velika pluje s trimi malimi u vodi. Vrime je jako lipo. sviti, ne puše, niti jednoga nije viditi. Najednoč zagledaju jednu , ka/koja sidi na . Lipo polako otplivaju u blizinu . U tom hipcu počne tako glasno kreketati, da se male jako prestrašu. Jedna mala raca otpluje na drugu stran i zabludi u . Bila je jako tužna kad nije vidila mamu i druge . Po kratkom vrimenu su našli malu prestrašenu racu. Ona je obećala, da će ostati svenek kod mame.

oblak/oblaka

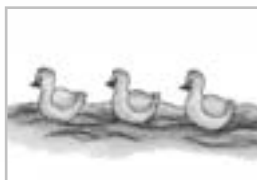
žaba/žabu/žabe

raca

sunce

race/racami

kamen/kamenu

rogoz

vjetar

didaktične napomene:
Razmišljavati o tekstu i ga nastaviti!

minimulti novi moj

Šime se kani kupati

Šime: Mama, zač/zašto danas sunce ne kani svititi?

Mama: Aj, Šime, ja ne znam.

Šime: Jučer je sunce svitilo, a danas ne!

Mama: Takovo je vreme.

Šime: Ali ja se kanim kupati!

Mama: Ča/Što?

Šime: Ja ću se kupati prez sunca!

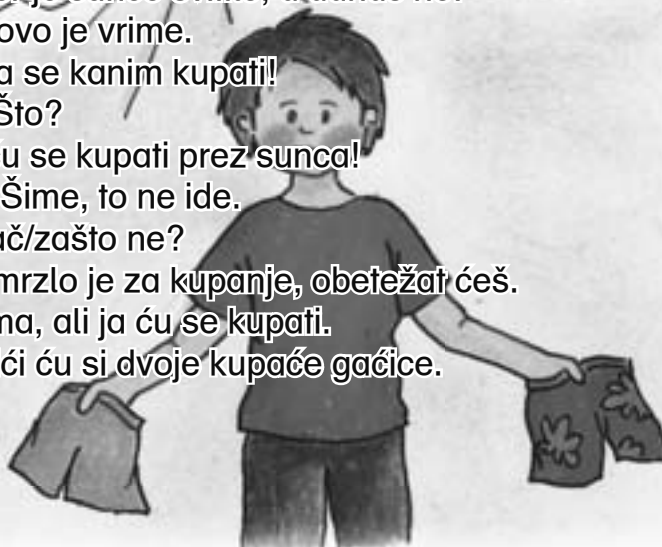
Mama: Ne, Šime, to ne ide.

Šime: A zač/zašto ne?

Mama: Premrzlo je za kupanje, obetežat ćeš.

Šime: Mama, ali ja ću se kupati.

Oblići ću si dvoje kupaće gaćice.

Pluti kot riba

Petar: Hodi, Petar, skoči u vodu! Voda je topla!

Štefan: Idem!

Petar: Joj, Petar, ti pluješ kot riba!

Štefan: Još čuda bolje!

Petar: Zač/Zašto pak još bolje nek riba?

Štefan: Ja znam plivati i na hrptu – ali riba ne!

Lip vikend

David: Zdravo, Marko!

Marko: Zdravo, David!

David: Kako je bio tvoj vikend?

Marko: Lip! Mi smo se kupali u vrtu. A ča/što si ti djelao?

David: Mi smo bili na izletu.

Marko: Kade?

David: Na Niuzaljskom jezeru.

Marko: Povi! Kako je bilo?

David: Lipo! Mi smo se vozili brodom.

Marko: A ča/što si sve vidio?

David: Ribe, žabe, ptice, race, labude,....

Marko: A pak ča/što još?

David: A na ubrovi sam zagledao veliki krokodil!

Marko: Da, da!

David: Da, vjeruj mi!

Marko: Ne, to ti sigurno ne vjerujem.

Jer ja znam da na Niuzaljskom jezeru nije krokodilov.

David: Marko, Marko, tak si spametan!

Marko: Ha, ha, ha!

David: Ali znaš ča/što?

Marko: Ča/što?

David: Čemo gospu učiteljicu pitati, je li bi mogli i mi načinjiti izlet na Niuzaljsko jezero.

Marko: Dobra ideja! Da si moremo i mi pogledati krokodile!

David: Ha, ha, ha!

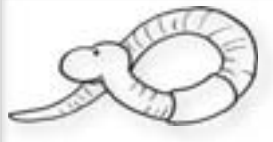

Didaktične napomene: igra u uloga - čitati u uloga
izražajno čitanje dijaloga - predstavljanje dijaloga

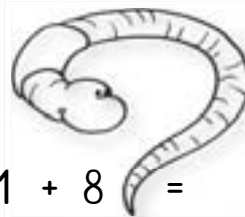
minimulti novi moj

Mi gole/golje/rode žeremo samo najdeblje črve

Pobarbaj črve, kade je rezultat med 20 i 30 kafečko,
ar samo ti črvi su najbolji!!

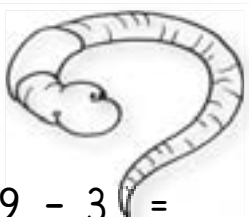
$$28 - 5 =$$

$$11 + 8 =$$

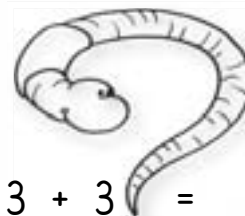
$$3 + 2 =$$

$$29 - 3 =$$

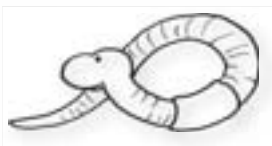
$$7 + 2 =$$

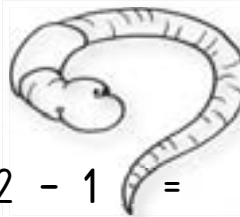
$$13 + 3 =$$

$$21 + 6 =$$

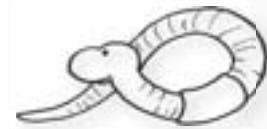
$$19 - 8 =$$

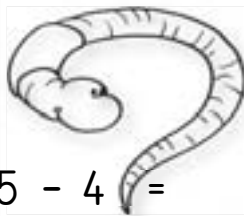
$$22 - 1 =$$

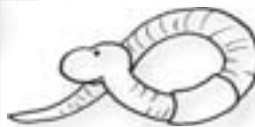
$$22 + 8 =$$

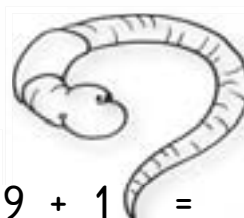
$$17 + 2 =$$

$$25 - 4 =$$

$$23 + 5 =$$

$$29 + 1 =$$

$$18 + 1 =$$

$$15 - 2 =$$

$$25 - 2 =$$

$$23 + 5 =$$

Litar i razlomki

Pogledaj si ove posude! Zapamti koliko litrov stane u svaku posudu!

Sada pogledaj ove slike i napiši račune u tvoju pisanku!

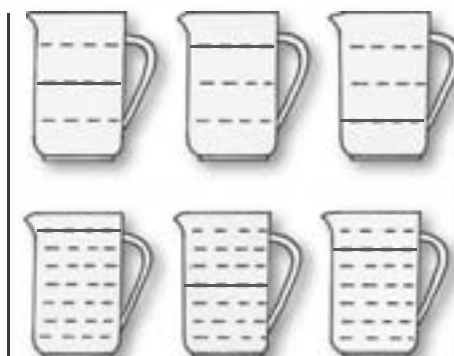

Prispodobi rezultate: 23 l, 30 l, 66 l, 16 l

Razlomki

Koliko je u svakoj floši?
Zabilježi razlomke!
Govori, crtaj i piši u pisanku !

Vježbati litre i razlomke

minimulti novi moj

12. stran

Igra kockom

Tvoja susjeda je na odmoru. Ti si
zabio/zabila poljivati nje kitice!
Prekini jedan put!

Ti si pereš ruke.
Zatim ne zatvoriš
dobro čep. Vozi se
troja polja najzad!

Ti si ležao/ležala
Sad ti je
Prez tuširanja
Vozi se najz

Ti si žedan/žedna i ne piješ
slatku limonadu nego vodu.
Vozi se dvoja polja dalje!

Štarić

moj novi minimuti

Ti sabiraš godinu i poljivaš njom
cvijeće. Vozi se dvoja polja dalje!

Stran 13

a dugo u suncu.
e vruće.
skočiš u vodu.
ad na štart!

Ti znaš, da živu ribe u
potoku, jezeru ili u morju.
Vozi se jedno polje dalje!

Dokle si čistiš zube,
zatvoriš čep.
Vozi se 2 polja dalje!

S tvojimi prijatelji ideš u kupalište.
Po objedu skočiš s punim želucem
u vodu. Vozi se troja polja najzad!

minimulti novi moj

Pravila za plivanje

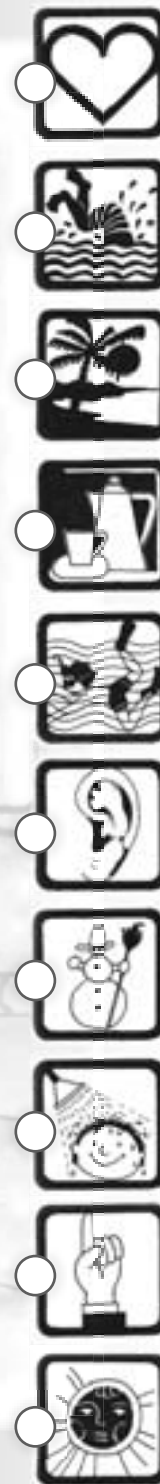
Plivanje je lipo i zdravo, ali more biti i pogibelno!

Pročitaj, nauči i piši u pisanku ova pravila!

Išči na desnoj strani odgovarajuće slike!

- ☐ 1. Moraš biti tjelovno zdrav/a!
- ☐ 2. Pazi uvijek na red u kupališću (Badeordnung)!
- ☐ 3. Tuširaj se i ohladi tvoje tijelo, prije nego stupiš u vodu!
- ☐ 4. Kad ti je hladno, stupi odmah iz vode van!
(pogibeo grčev u mišići)
- ☐ 5. Kod bolesti uha ne smiš skakati u vodu i roniti!
- ☐ 6. S punim želucem se ne smi plivati!
- ☐ 7. Predugo sunčanje je pogibelno za tijelo i kožu!
- ☐ 8. Poufaj se samo toliko, ča/što odgovara tvojemu
znanju plivanja i ne nagovaraj druge na bedavosti!
- ☐ 9. Ne skoči nikada u nepoznate dibine i vode!
- ☐ 10. Pazi pri plivanju u morju, jezeru i rijeka!

Ako ova pravila zameš ozbiljno,
onda će ti plivanje biti na veliko veselje!

Šare ribe u vodi

Obisi si ove šare ribice u tvoju kižu/sobu!

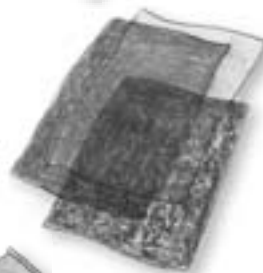
Ovo je sve potrebno:

- jedan karton, vodene farbe
- svilni papir u različni farba
- Wackelaug (oči, ki/koji se giblju), lipilo i olovku

Djelaj ovako:

- Pofarbaj karton različnimi plavimi farbami (škuro i vidno/blijedo plavo)!
- Farba se mora osušiti.
- Namoljaj olovkom različno velike ribe (male i velike)!
- Napravi male kugljice iz «svilnoga papira» (Seidenpapier) i zalipi jednu kugljicu uz drugu na ribu!
- Upotribi različne šare farbe!
- Na koncu još zalipi jedno oko „Wackelaug“!

Pljuskica

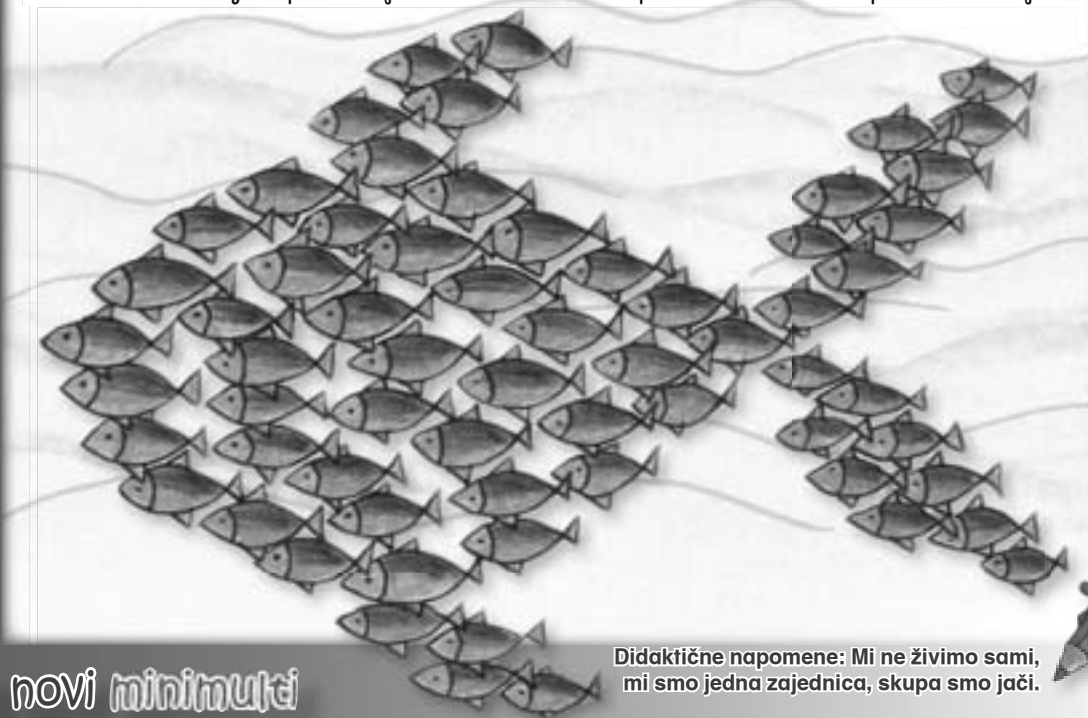
Prinos vjerskopedagoškoga instituta Gradišće

Pljuskica je bila mala ribica, ka/koja je živila sa svojim prijateljima u kulu morja. Jednoga dana je doletjela velika, mrazna riba i je požrla cijeli roj ribic.

Samo Pljuskica je mogla pobignuti.

Tužna i zdvojna je otplula u daleko i veliko morje. Sastala se je s drugim ribama, s morskim zvijezdama, koraljima i svim ča/što živi u vodi. Za jednom velikom skalinom su se shranjale male ribice. One su se bojale velikih rib. Pljuskica je počela misliti i došla joj je izvanredna ideja. Sve male ribice su načinile roj, ki/koji je izgledao kot velika riba.

Ovako su skupno otplule u beskrajni ocean. Nigdor ih već nije napao. Druge živine su se bojale ove velike, strašne ribe. Tako su mogle pronajti male ribice prez straha lipotu morja.

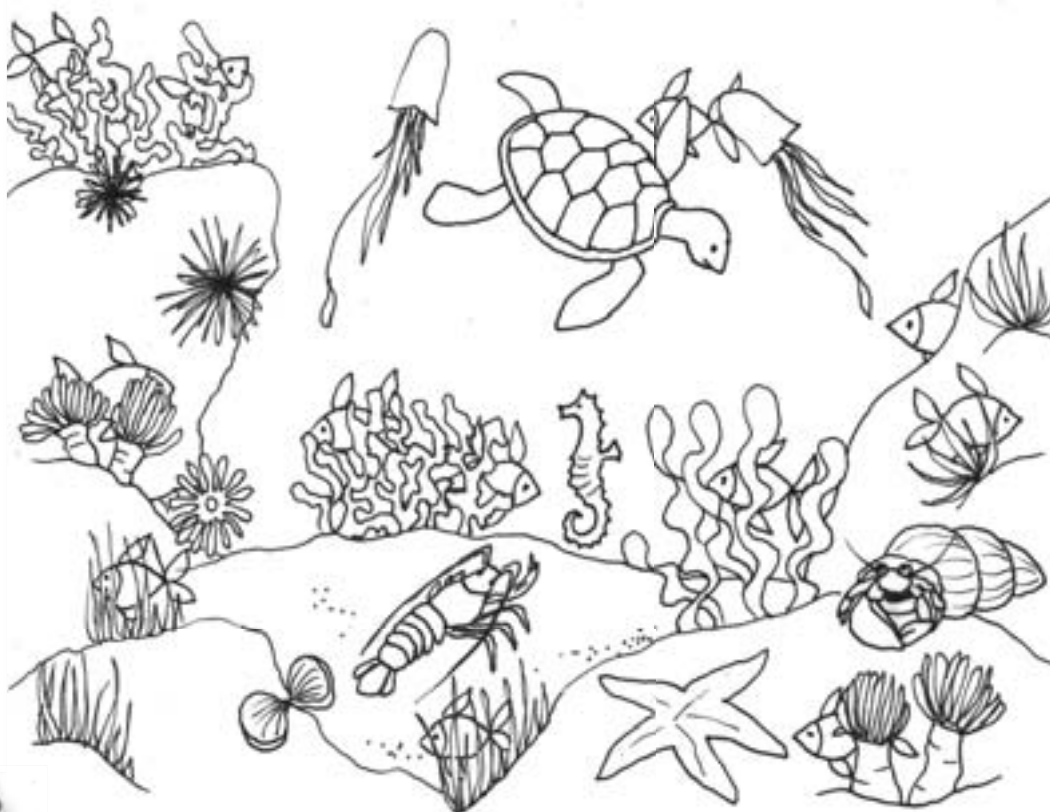

Bog nas okroji kot voda ribu

Bog je oko nas i u nami. Apoštoli su bili ribari.
Jezuš im je rekao: „Hodite s manom. Ja ću vas načiniti
ribarom ljudi.“ Riba živi u vodi. Za nas kršćane ima voda
osebito značenje. Mi smo vodom pokršćeni. Za prve
kršćane je nastala riba znak za Jezusa i je dan danas još.

Koliko rib je u slici shranjeno?

Pofarabaj i prebroji je! Onda znaš koliko apostołov je imao Jezuš!

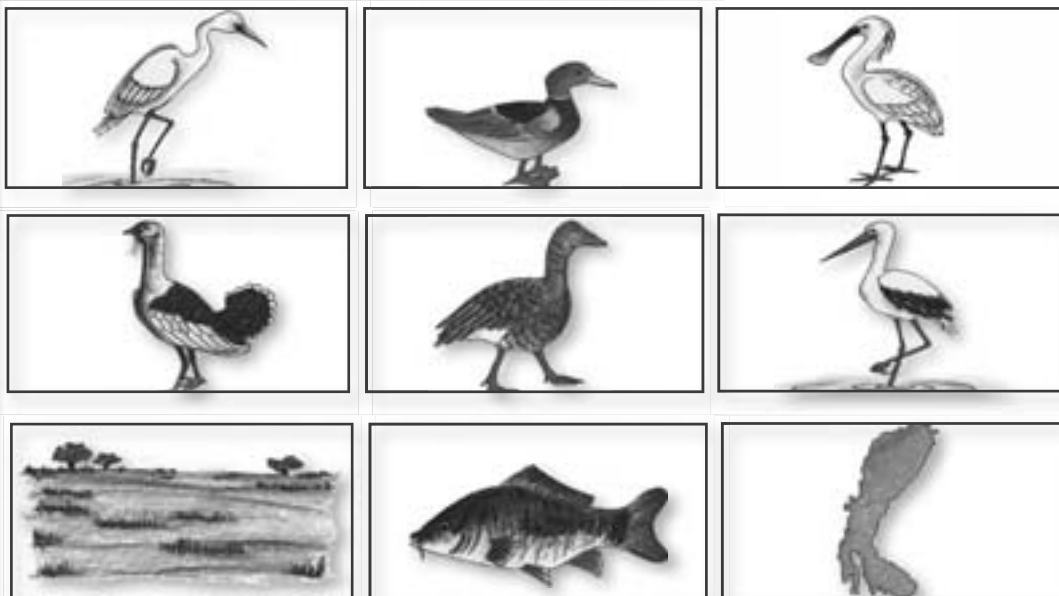
Didaktične napomene: Mi ne živimo sami,
mi smo jedna zajednica, skupa smo jači.

minimulti novi moj

Nacionalni park Niuzaljsko jezero – Zajezerje

Poglej sliku, išči sloge i pofarbaj slog istom farbom!

Izriži slike i zalipi je u pisanku. Napiši odgovarajuću rič sliki!

ra-	ša-	-ca	-ran	gus-
-ka	ro-	je-	-da	ro-
-da	drop-	-lja	paš-	čap-
-ze-	-lja	-ro	žli-	-čar-
-ka		-nja-		-ki

žličarka, čaplj, dropja, roda, guska, raca, pašnjaki, šaran, jezero

Pjesničarka Ana Šoretić

se je rodila 1952. ljeta.

Ana Šoretić se je rodila 1952. u Cogrštofu. U Cogrštofu, a kasnije u Željeznu je ona išla u škole. 1970. je dobila austrijansko naticanje u govoru. Kratko vrime je ona živila u Švicarskoj. Za tim je opet došla najzad u svoju domovinu Gradišće. Ovde je nastala predsjednica katoličanske akcije dijeceze Željezno. Istotako je sudjelivala kod ORFa Gradišće i je razvijala svoje književno djelo na nimškom i hrvatskom jeziku.

Od 1970. je Ana Šoretić napisala velik broj igrokazov, ke/koje igra kazališna grupa Cogrštof. **Poznate knjige su uz druge:** Sanje i ufanja, Ravno, Slama oblika je zlatnu košulju i Prvo speci pa reci.

Iz knjige „**Prvo speci pa reci**“, ka/koja postoji od poslovic, vidiš ovde mali izvor. O knjigi veli Ana Šoretić: Velik dio poslovic sam pobrala u toku prođućih trideset ljet. Čula sam je pri razgovori i sastanki s našimi muži i ženami različne starosti.

Dok si mlad, svakomu si drag, ako nisi vrag.

Ki je dužan, ta je tužan.

Budi čvrst, kad se mora sebe preobladať,
Budi hitar, kad se mora aldo prikazať,
Budi vjeran, kad se mora prijateljstvo živiti,
Budi velik, kad se mora neprijatelju oprostiti.

Nij jila prez djela.

Narod prez svoje povijesti putnik je prez puta.

čitati pjesmicu
najti daljnje informacije u internetu

minimulti novi moj

Križaljka

U ovoj križaljki je shranjeno ukupno 12 riječi o tematici: „voda“.

Riječi su napisane vodoravno i okomito!

Š	P	T	U	H	K	L	P	A	S	D	V	R	B	A
P	E	F	N	M	V	C	V	Ć	Č	Š	N	J	P	L
O	S	Č	Š	M	O	R	J	E	Z	P	O	T	K	O
T	R	M	U	C	D	E	E	Š	U	P	L	T	K	P
O	E	N	J	C	A	T	Z	Č	J	I	N	E	U	R
K	E	B	J	B	Č	U	E	Ć	K	I	B	A	U	I
S	U	V	K	B	Ć	O	R	P	L	J	D	S	T	B
A	Z	C	O	N	Š	P	O	A	P	G	E	E	F	N
U	C	S	O	U	M	H	R	S	R	O	A	A	D	J
Z	V	R	I	B	A	H	Z	T	E	D	Š	S	V	A
I	Ć	A	P	O	P	G	P	R	E	I	U	A	B	K
I	Z	E	R	P	T	O	O	V	D	N	T	Ć	V	T
P	K	E	T	L	Ž	A	B	A	C	A	T	P	D	U
O	L	E	T	Č	E	Č	I	B	R	O	D	I	Ć	O
L	K	O	M	A	R	A	I	P	E	A	S	Č	C	Ć

godina

ribnjak

pastrva

riba

voda

žaba

komar

brodić

morje

vrba

potok

jezero

Ne troši vodu zaman

magistar Branko Kornfeind

Ne, ne tro-ši vo-du za-man, ne ne, ne pro-si-puj ju
 dra-go-cje-ni je dar Bož-ji za-to ti po-šti-vaj nju.
 Vo-du tri-ba-mo za ži-vot bez nje ni-ti žit-ka nij
 je-su rast-li-ne ži - vi-ne i - li člo-vik naj-ma - nji.

**2. Vodi moreš se okripit,
 moreš kupat se i plut,
 moreš isto ribe lovit,
 s broda gledat njihov put.**

Ref.: Ne, ne troši vodu zaman,
 ne, ne, ne prosipuj ju
 dragocjeni je dar Božji,
 zato ti poštivaj nju.

**3. Mala voda to je lokva,
 večja to je jezero
 potok zliva se u rijeku,
 rijeka v morje veliko.**

Ref.: Ne, ne troši vodu zaman,
 ne, ne, ne prosipuj ju
 dragocjeni je dar Božji,
 zato ti poštivaj nju.

Jačka: čitati i božati tekst,
 upoznati i ponoviti pojedine riči

minimulti novi moj

Pazi u vodi!

Pravila za plivanje

Plivanje je lipo i zdravo, ali more biti i pogibelnost!
 Si si zapamatio/zapametila pravilno ponašanje u vodi?

	DA	NE
1. Pri plivanju ne moraš biti tjelovno zdrav/a!	V	L
2. Pazi uvijek na red u kupalištu!	I	U
3. Kad ti je hladno, stupi odmah iz vode van!	P	Č
4. S punim želucem se smi plivati!	Š	E
5. Predugo sunčanje je pogibelnost za tijelo i kožu!	P	M
6. Skoči uvijek u nepoznate dubine i vode!	Č	R
7. Moraš biti tjelovno zdrav/a!	A	E
8. Ne pazi pri plivanju u morju, jezeru i rijeka!	V	Z
9. Ne skoči nikada u nepoznate dubine i vode!	N	A
10. S punim želucem se ne smi plivati!	I	R
11. Kad ti je hladno, ostani još u mrzloj vodi!	Ž	K
12. Tuširaj se i ohladi tvoje tijelo, prije nego stupiš u vodu!	E	B

Odgovor:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

Naš tip: MARTIN

Zabavna slikovnica za
mudru dicu i odrasćene
(Josef Fally)
Gradišćanskohrvatsko izdanje
je prevodio Rudolf Tomsich.

Halo, dragi prijatelji!
Ime mi je Martin, ja sam divlja
guska i živim u nacionalnom
parku Niuzašjsko jezero-Zajezerje.
U ovoj zabavnoj slikovnici
povidam povijest moje obitelji i
predstavljam moje sustanovnike, različne živine i rasline.

Moja knjiga nije nek predvidjena za čitanje ili gledanje, u njoj
je i razlićnih zadać za riješiti: mali teksti, ganyke, uputi za
moljanje, predlogi za oblikovanje ili različne igre. To je uzrok,
zać/zašto je ova slikovnica za svu obitelj zabavna i poućna.

Pitaj tvoju učiteljicu ili tvogega učitelja, je li imate ovu knjigu
u školi. Pogledj si ju, sigurno će ti se dopadati!

Srdaćno,
Martin

Knjigu si morete narućiti u društvu „Prezidij socijalistićkih
mandatarov iz hrvatskih i mišanojezićnih općin“.

minimulti novi moj

Kompjutorski „a-b-c“

MIŠ

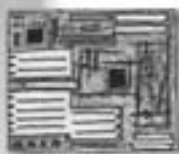
Pred više od 30 ljet je pronašao Amerikanac Douglas Engelbart kompjutorski miš, kim/kojim se more na ekranu na nešto kazati i kliknuti. Mislili su da je to samo luda igra. Danas sluši od sebe razumljivo kompjutorski miš svakomu kompjutoru.

Monitor

Monitor je drugi izraz za ekran.

Engleska rič „to monitor“ znači „gledati“

Motherboard

Motherboard je centrala kompjutora.

Ona veže različne dijele kompjutora da funkcioniraju. Motherboard je samo jedna ploča na koj su uključeni svi važni „Hardware“-dijeli kao procesor, memorij, USB-stroji, miš i tastatura. Moremo reć ovo je mama kompjutora. Kao mama jedne obitelji, ka/koja pazi da u familiji sve funkcionira, tako Motherboard pazi da svi tvrdi dijeli kompjutora skupa funkcioniraju.

Kazalo

Naša voda.....	2
Optok vode.....	3
Išći sloge.....	4
Nacijonalni park Niuзалjsko jezero-Zajezerje....	5
Živine u vodi.....	6
Race pluju u vodi.....	7
Šime se kani kupati.....	8
Lip vikend.....	9
Računaj i poľarбай.....	10
Litar i razlomki.....	11
Igra kockom.....	12
Igra kockom	13
Pravila za plivanje.....	14
Šare ribe u vodi.....	15
Pljuskica.....	16
Bog nas okroji koť voda ribu.....	17
Nacijonalni park Niuзалjsko jezero-Zajezerje.	18
Pjesničarka Ana Šoretić.....	19
Križaljka.....	20
Jačka: Ne troši vodu zaman.....	21
Ganjka: Pravila za plivanje.....	22
Naš tip: Martin.....	23
Kompjutorski „a-b-c“	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber:

Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - © 2007. HNVŠ

Volkshochschule der burgenländischen Kroaten, 7000 Eisenstadt, J. Permayerstr. 9

Odgovorno uredništvo: Baumgartner Sascha, Bunyai, MAS, MSc Stefan, Buranits Helene, Buranits Mirjam, Hedl Veronika, magistar Kornfeind Branko, Omischl Esther, Schweiger Peter, Wukovits Robert

Lektorica: magistra Mühlgaszner, MAS Edith, zemaljska nadzornica za hrvatsko školstvo u Gradišću

Ilustracije: Gabriel Jasmine - **Layout i slog:** Bunyai, MAS, MSc Stefan

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „moj novi minimulti“ je časopis za školare/školarice u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „moj novi minimulti“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom Bundeskanzleramt aus Mitteln der Volksgruppenförderung.